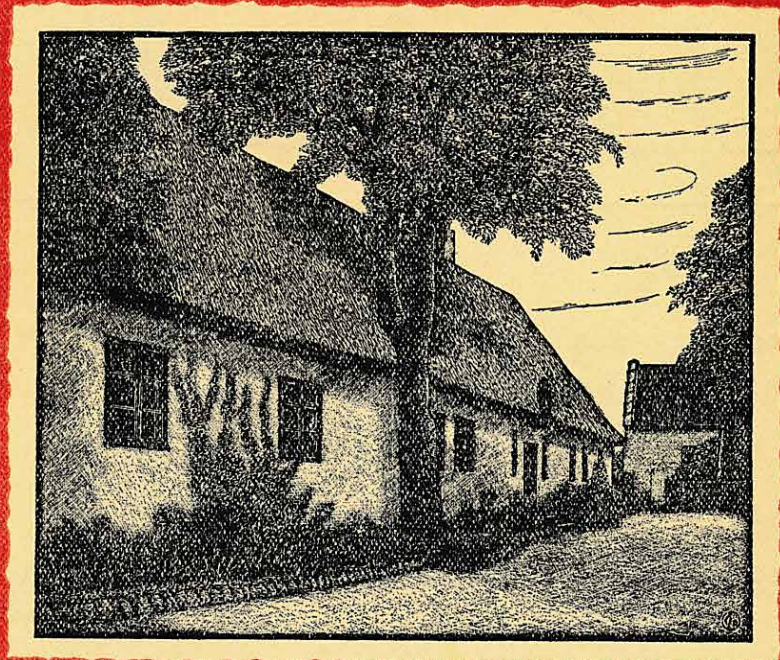

BYA BOKNET

Skånsk Revy

NUMMER

2-3

1947

**DEN SKÅNSKA
HEMBYGDSTIDNINGEN**

PRIS 2 KR.

PER EDVIN ROSENKVIST

VÅREN TILL MÖTES

Törringe kyrka.

En gammal väg bör helst ligga där den ligger. Den går så mjukt och vackert i landskapet. Nylagda vägar eller breddning och rättning av de gamla brukar aldrig ur skönhetssynpunkt te sig så värst lyckade. De liksom skära för brutalt fram i terrängen och många gånger får man en känsla av att man kommer bakvägen genom landskapet. Dessa reflexioner har jag ofta gjort, när jag cyklat oxievägen. Den gamla sträckningen var onekligen till fördel för oss cyklister, där den från ystadvägen i svaga vindlingar gick ner mot banvaktstugan och sedan gjorde en sväng bort till de små husen, där kastanjeträden alltid gävo oss något lä för östenvinden, som på våren kan vara rätt så envis. Och där stigningen var som värst stodo några pilträd och drogo uppmärksamheten till sig, så man nästan

glömde backen. Som det nu är ser man backen ända nere från Jägersro, och den ger en viss respekt åt oss cyklister. Men vi, som äro så omoderna, att vi ännu inte lärt oss uppskatta fartens tjusning, stiga av och gå uppför, och kanske vi då på dikeskanten i det bruna fjolårsgräset ser den första hästhovsblomman lysa mot oss som en sol. Den växer fort och efter några dagar börjar den hänga med huvudet, kanske i sorg över att så tidigt ha blivit glömd för nyare och fagrare blomster. Ur den smaragdgröna vintersäden lyfter en lärka och låter höra sin klingande sång, medan den stiger allt högre mot den stickande blå rymden, medan en kornsparv på telefonträden tar om och om sin korta, knarriga visa. Den är inte vacker men är dock en av de första stämmorna i den symfoni,

som skall bli alltmera välljudande för varje dag som går.

När vi nått backens krön, som prydes av de vackra och välkända ätthögarna, måste vi stanna och beundra utsikten. Vända vi oss om se vi Malmös taggiga kontur stå lätt och luftig mot Sundets blänkande vattenyta, som ger ögat ro och vila. Men österut ha vi ändå den ståtligaste utsikten, här se vi en god del av vårt skånska kungarike. I mjuka, böljande linjer breder landet ut sig, då och då avbrutet av en gård skuggad av höga almar. Är man väl orienterad kan man skönja åns blåa band, som ringlar fram mellan gröna kullar. Bilarna röra upp väldiga dammoln på vägen mot Skabersjö kyrka, som ligger likt ett vitt smycke i det band av skogar, som breder ut sig vid horisonten, och längst borta liksom mer tillhörande himlen än jorden lyfter klinten sin blåa, kluvna hjässa.

Att stå så på en backe och se ut över landskapet ger själen vingar och stämmer sinnet till andakt. Det är som avståndet giver skogar, gårdar och kyrkor en poesi, som det icke har på nära håll.

Detta är ett stycke land som tål att ses vid vilken årstid som helst, och den bortgångne konstnären Hjalmar Asp tröttnade aldrig på att med sin blyerts återge dess linjespel och dagrar.

Oxie by har en gång i tiden varit en mera betydande plats än den nu är, den har ju också givit namn åt häradet. Namnet lär ha sitt ursprung från de båda kungs- eller Oshögarna. På 1300-talet skrevs Oshöge. Byn har fått behålla sin gamla gråstenskyrka, som ännu har mycket kvar av sin medeltida prägel. Tornets egendomliga placering beror på att det byggts på det gamla vapenhuset. Sin korsformiga tillbyggnad fick den på 1800-talet.

Vi kunna gärna ge oss tid att gå på upptäcktsfärd kring kyrkan, ty den kan bjuda många angenäma överraskningar. Några av de låga husen ligga och trycka strax intill kyrkogårdsmuren, liksom känna de sig tryggast här. Längre ner på sluttningen ligga flera små halmtäckta stugor med välansade trädgårdstäppor. Hönsen gå här och plocka och skrocka belåtet, och katten ligger och sover i fönsterkarmen bak en blossande pelargon. Och har man turen att komma, när plommonträden strö sin snö över kullerstenarna, så är idyllen färdig.

Det går tydligen mycket grus åt till byggnadsverksamheten i Malmö, ty den mäktiga grusåsen söder om byn är nu totalt utgrävd och liknar mest en stor avskrädeshög. Man önskar i sitt stilla sinne, att inte alla backarna häromkring innehålla använd-

bar grus, ty de sår som grävmaskinen åstadkommer har naturen svårt att läka. Lennart von Post drar en lans för moränlandskapets bevarande. Han skriver: "Dessa istidens älvavlagringar höra i många delar av vårt land till de mest tongivande landskapsformerna, och samtidigt äro de ytterst betydelsefulla istidsdokument. De kunna bilda milslånga, sammanhängande strängar, som genomdraga trakten likt jättevägbankar. De kunna vara uppdelade i kullar, pärlbandslikt radade efter varandra, och var och en uppbyggd av de grusmassor, som smältvattensfloderna under isen vid ett visst tillfälle lastade av utanför den tillbakavikande iskan-ten." Och så fortsätter han: "Där förr åsen, traktens topografiska ryggrad, reste sig högt över slätten, har plattheten och skräpigheten fått en ny domän."

Vid infarten till Toarp hälsar den gamle holländaremöllan oss välkomna. Då jag en dag satt och ritade av den kom den lilla, vänlige möllaren ut och frågade, om han skulle vrida vingarna så att de syntes bättre. Jag tackade för vänligheten, men så mycket besvär skulle han inte göra för min skull. Man höll då på med att restaurera möllan och gubben talade med glädje i ögonen om hur fin den skulle bli, när den stod färdig. När vi nu komma här förbi och se den teckna sitt vingkors mot himlen, skola vi glädjas med den gamle möllaren över att vi ännu ha kvar några av våra möllor, ty utan dem bleve slätten betydligt fattigare.

Sedan vi passerat Toarps långa by, som man förresten alltid med nöje kör igenom, äro vi snart i Törringelund, ett riktigt paradiset så här tidigt på våren, innan den verkliga invasionen från staden har börjat. Hela sydslänten är översållad av vitsippor, vårlök och svalört samt den färgstarka lungörten, som skiftar från lila till djupaste blått. Här fann jag under en hasselbuske min första vätteros för året. Den gjorde ett starkt intryck på mig, där den lyfte sitt ljusröda blomax ur det bruna lövträdet.

Sol och luft få vi i riklig mängd en söndag i skogen, men den rätta kontakten med naturen nå vi inte så länge vi gå i flock. Människan är nu en klumpig varelse ute i naturen, det är som hela skogen hölle andan. Men slå vi oss ner ett par stycken, helst borde man ju vara helt ensam, men detta kan man ju knappast begära av oss kollektivmänniskor, på en trädstubbe, skola vi snart finna, att livet vaknar omkring oss. En färggrann bofink slår ned vid sidan om oss och låter höra sin lilla visa som riktigt porlar ur strupen, skogsduvan kuttrar

Gamla hus i Ozie.

uppe i träd Kronorna och en hackspett kommer susande i sin ryckiga flykt och slår till direkt på trädstammen som hade han klister under fötterna. En citronfjäril fladdrar i solljuset och ha vi riktigt tur, kunna vi få se den praktfulla sorgmanteln sitta på en blomma och klippa med sina svarta, guldkantade vingar. Jag gick på en räv i en grandunge strax intill Törringelund, och vi blevo lika överraskade bägge två. Han stirrade på mig några sekunder, sedan tog han ett elegant hopp in bland granarna. Sådana små överraskningar kan man leva på länge.

Ja, Törringelund ha alla sett, men Törringe gamla by och kyrka ha tyvärr endast få sett, och ändå vet jag knappast någon kyrka häromkring Malmö, som har ett så vackert läge som just denna. Vit, med sitt röda, av väder och vind patinerade tegeltak, skuggad av höga almar, ligger den på slutningen av Sege å.

Den låga ringmuren som särskilt åt norr så vac-

kert följer terrängen bidrager mycket till den ålderdomliga stämningen. Mot kyrkans södervägg stå de vackert skulpterade Faxeska gravstenarna. Den ena berättar bland annat, att Vilhelm Faxe (1696—1746) under sitt fjortonåriga äktenskap blev fader till åtta pojkar och två flickor. En sådan barnskara kan väl knappast ett enda hus i byn nu uppvisa. Innanför det smidda järnstaketet, höljt av murgrönan som blivit illa åtgången av den stränga vintern, sover domprosten Christian Wählin sin sista sömn. Och här vilar skolläraren och före detta åbon och alla ha de gjort sin insats i den lilla byn.

Och medan kajorna väsnas i alm Kronorna och viporna göra flygkonster nere över ån, ser kyrkan med bekymmer ner på sin gamla by, där husens antal blir allt färre och barnskaran på skolgården glesnar allt mer för varje år. Den tiden är kanske inte så avlägsen, då tornets klocka skall ringa dödsringningen över Törringe by.